נשא אחותו מן האם יוליא. פ"ה אלא יאמרו באחו מקדושה
תמורה לקדושה קלה דסבר ר"מ אחותו מן האם אסור לבני
נח ואפי' אחות אביו מן האם ואחות האם מן האם וכדיליף רבי
אליעזר לקמן מעל כן יעזוב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו
ובאשה אחרת ואחות אביו ואחות אמו ואע"פ שאין בגרים
אלו לא אמרו אלא בקדושה ולדתו בקדושה ולא בגרים
אלו אלא בקדושה הוה ולא בגרים אלו אלא בקדושה
ומשמע בפ"ב דיבמות (דף כב. וסס) דבנו במערבא גזרו שניות בגרים
אלו לא וקאמר הכתא ערוה לי לאו
משום אלא יאמרו באחו מקדושה
תמורה לקדושה קלה לא גזרו בה
רבנן שניות מיבעיא אבל בפ' טשלין
(יבמות נז:) פ"ה דהייט טעמא דאחותו
מן האם יוליא דגזרינן שמא ישא
אחותו שנולדה אחריו דאיכא איסורא
דאורייתא משמע לאותו הפירוש
דהורתו ולידתו אלא בקדושה דליכא
למיחש לאיסורא דאורייתא לא מיתסר
באחותו מן האם ואי אפשר לומר כן
כדאמרי' התם (דף נז:) גבי בני יודן
אמתא אישתאבור דהורתן ולידתן
אלא בקדושה הוה ואסר להו רב ששת
למינסב נשי אהדדי מיהו קשה דבהתיא
דבני יודן אמתא משמע דלא הוי
טעמא משום שמא יאמרו בחין
מקדושה תמורה לקדושה קלה אלא
משום דילמא אתי לאיחלופי בישראל
דקאמר מן האם ולא מן האב כ"ע
לא פליגי דאסור כי פליגי מן האב
ומן האם ואי משום שמא יאמרו אמאי
שרי התם מן האב ומן האם אבל
אי משום איחלופי ניחא כיון דאיכא
לד אב לא אתי לאיחלופי דכותיס ליס
להו קורבת אב ולא שייך למיגזר בהו
אמו ישראל וכן משמע בפ"ב דיבמות
(דף כב.) דיעמא משום איחלופי
דאמר אמימר אפילו אחים מן האם
מעידין לכתחלה ומאי שנא מערוה
ערוה לכל מסורה עדות לב"ד מסורה
משמע דטעמא דערוה משום דאתי
לאיחלופי בישראל וכן פירש הקונטרס
התם ערוה לכל מסורה הכל עשאין
נשים ואי שרית להו לקיימה אתו נמי
למישרי ערוה לישראל וי"ל דכן נח לא
אסור באחותו אפי' מן האם והני
תרי טעמי לריכי דיש מקומות דשייך
האי טעמא דלא שייך (ה) האי אידך
טעמא כגון נשא אחותו מן האם דמשום שמא יאמרו ליכא למיחש
ומשום איחלופי ליכא למיחש ואשת אביו לר' עקיבא ואחות אביו
לרבי אליעזר דאסירי לבני נח יש לאסור משום שמא יאמרו אבל
משום איחלופי ליכא למיגזר בקורבת אב דהכל יודעין דרחמנא
אפקריה לזרעיה דכותי ואשת אביו לר"ל ואחות אביו לר"ע שרית
דלאו משום שמא יאמרו ליכא ולא משום איחלופי ליכא והשתא הא
דפריך דרבי מאיר אדרבי מאיר לא כמו שפירש הקונטרס דפריך נמי
מדקתני אסור באחותו ואחות אביו ואחות אמו אע"ג דאין ב"ד
של ישראל ממיתין עליהם דהמ"ל בכולהו דלא אסור משום דנאסרו
בהיותם כותים אלא משום איחלופי כדאמר באחותו ולא פריך דר"מ
אדר"מ אלא מדקתני מותר באשת אביו ובאמותו אע"ג דב"ד של
ישראל ממיתין עליהם וכן כתוב בכל הספרים לעיל וסבר ר"מ
כל ערוה שב"ד של ישראל ממיתין עליהם בני נח מוזהרין עליהם
והתניא כו' משמע דאלא קשיא ליה אלא מהא:

מפני

שהיתה הורתו שלא בקדושה ולידתו בקדושה
"יש לו שאר האם ואין לו שאר האב, הא כיצד
"נשא אחותו: מן האם יוציא, מן האב יקיים,
אחות האב: מן האם יוציא, מן האב יקיים,
אחות האם מן האם יוציא, אחות האם מן
האב: ר"מ אומר יוציא ורב"א יקיים, שהיה
ר"מ אומר כל ערוה שהיא משום שאר אם
יוציא, משום שאר האב יקיים. ומותר באשת
אחיו, ובאשת אחי אביו, ושאר כל עריות
מותרות לו לאחיי אשת אביו. "נשא אשה
ובחה כונס אחת ומוציא אחת, ולכתחילה
לא יכנוס, מתה אשתו מותר בחמותו ואיבא
דאמרי אמר רב יהודה לא
קשיא הא ר"מ אליבא דר' אליעזר והא ר"מ
אליבא דר"ע דתניא על כן יעזב איש את
אביו ואת אמו רבי אליעזר אומר אביו = אחות
אביו אמו = אחות אמו ר"ע אומר אביו = אשת
אביו אמו = אמו ממש, ודבק פולא בזכר
באשתו ולא באשת חבירו והיו לבשר
אחד כמי שנעשים בשר אחד יצאו בהמה
וחיה שאין נעשין בשר אחד אמר מר רבי
אליעזר אומר אביו = אחות אביו אימא אביו
ממש? היינו ודבק ולא בזכר, אימא אשת
אביו? היינו באשתו ולא באשת חבירו, אימא
לאחר מיתה? דומיא דאמו מה אמו דלאו
אישות אף אביו דלאו אישות אמו = אחות אמו
ואימא אמו ממש? היינו באשתו ולא באשת
חברו ואימא לאחר מיתה? דומיא דאביו - מה
אביו דלאו ממש אף אמו דלאו ממש רע"א
אביו = אשת אביו ואימא אביו ממש? היינו
ודבק ולא בזכר, א"ה אשת אביו נמי היינו
באשתו ולא באשת חברו? לאחר מיתה אמו =
אמו ממש היינו באשתו ולא באשת חברו?
אמו מאנוסתו, במאי קא מיפלגי: ר"א סבר
אביו

אחותו מן האם

אחותו מן האב

אחות אמו

אחות אביו

אשת אביו

אמו

אמו

אמ

מפני מה לא נשא אדם את בתו. שכשאכלה חוה ממין הדעת היתה רוצה למות מיד, ולא משום אדם שהיה שרוי בגלות היה יכול ליקח בתו, ומסיק כדי שישא קין את אחותו: **מי** איכא דלישראל שרי ולכותי אסור. משמע דלישראל מותר בחשאי בשלא כדרכה וקן משמע בסוף פ"ב דנדרים (דף כ:) ההיא איתתא דאתיא קמיה דרבי אמרה ל' רבי ערכתי ל' שלחן והפכו אמר לה בתי התורה התירה ל' ולא הייב היא למעבד והא לתמה דמה מפסדת בכך אלא שלא כדרכה שמעברתה כדאמר התם *אם תענה את בנותי שלא כדרכן ואמר "ושכב אותה" כדרכה "ויענה" שלא כדרכה, וקשה דבספ"ג דיבמות (דף לד:) תניא שלא כדרכה מעשה ער ואונן וי"ל דלא אסיר אלא שעושה כך תדיר שלא תתעבר ויכמיש יופיה אבל אם רוב תשמישו כדרכה אלא שבאקראי מתאוה לה שלא כדרכה שרי*:

קין ידע. פ"ה שהיה רגיל להסיח את תבירו וקנסו בכך וי"ל דהינא הוא דהא מקרא דרש ודרוש רמה תעכר וכפ' כל היד (גלה דף יג: ושם) גבי יד לאמה תקון לאמר דינא תקן כדרב הונא דרב הונא קן ידע אלאמא דינא הוא והא דאסכתן בפ' ד' הי' (כ"ק דף לז.) גבי תקן ביטא דרב הונא נופיה לא חייבו אלא ממון, שאני הכא דמועד ורגיל בכך היה להסיח בלגרוף דהיינו הוא בכך, וקן יד לאמה אלא רגיל בכך*:

מפני מה לא נשא אדם את בתו כדי ששא קין את אחותו שנאמר "כי אמרתי עולם חסד יבנה הא לאו הכי אסורא, כיון דאשתרי אשתרי. אמר רב הונא כותי "מותר בבתו וא"ת מפני מה לא נשא אדם את בתו כדי ששא קין את אחותו משום "עולם חסד יבנה" ואיבא דאמרי אמר רב הונא כותי אסור בבתו תדע שלא נשא אדם את בתו, ולא היא, התם היינו טעמא כדי ששא קין את אחותו משום "דעולם חסד יבנה". אמר רב חסדא "עבד מותר באמו ומותר בבתו - יצא "מכלל כותי, ולכלל ישראל לא בא, *כי אתא רב דימי אמר ר' אלעזר אמר ר' חנינא "בן נח שייחד שפחה לעבדו ובא עליה נהרג עליה, מאימת? אמר רב נחמן "מדקראו לה "רבותא דפלניא", מאימת "התרתה? אמר רב הונא "משפרעה ראשה בשוק. א"ר אלעזר א"ר חנינא בן נח שבא על אשתו שלא "כדרכה חייב שנאמר "ודבק" ולא שלא כדרכה, אמר רבא מי איכא מידי *דישראל לא מיחייב וכותי מיחייב? אלא אמר רבא "בן נח שבא על אשת חבירו שלא כדרכה פטור מאי טעמא "באשתו" - ולא באשת חבירו, "ודבק" - ולא שלא כדרכה. א"ר חנינא "עובר כוכבים שהכה את ישראל חייב מיתה שנאמר "ופן כה וכה וירא כי אין איש [ויך את המצרי] וגו' וא"ר חנינא הסוטר לוען של ישראל כאילו סוטר לוען של שכינה שנאמר "מוקש אדם בלע קודש: מגביה עבדו שבת סימן: אמר ריש לקיש "המגביה יד על חבירו אע"פ שלא הכהו נקרא רשע שנאמר "ויאמר לרשע למה תכה רעך - למה הכית לא נאמר אלא למה תכה - אף על פי שלא הכהו נקרא רשע (אמר) זעירי א"ר חנינא "נקרא רוטא שנאמר "ואם לא לקרתי בחזקים וכתיב "ותהי חטאת הנערים גדולה מאד" רב הונא אמר תיקצץ יד שנאמר "וזרוע רמה תשבר" *רב הונא קן ידא, ר"א אומר אין לו תקנה אלא קבורה שנאמר "ואיש זרוע לו הארץ" וא"ר אלעזר לא נתנה קרקע אלא לבעלי זרועות שנאמר "ואיש זרוע לו הארץ" מאי דכתיב "עובד אדמתו ישבע לחם" אם עושה אדם עצמו כעבד לאדמה, ישבע לחם, ואם לאו, לא ישבע לחם. "עובר כוכבים ששבת חייב מיתה שנא' "יום ולילה לא ישבותו" ואמר מר *אזהרה שלהן זו היא מיתתן, *אמר רבינא אפי' שני בשבת, וליחשבה גבי ז' מצות? כי קא חשיב שב ואל תעשה, קום עשה לא קא חשיב והא**

תורה אור

"אביו" דומיא דאמו, ואמו דומיא דאביו, לא משכחת לה אלא באחותו, ורבי עקיבא מוסב לאוקמיה באשת אביו, דאיכא "ערות אביו לאפוקי אחות אביו, דשאר אביו איכא, ערות אביו, לא איכא. ת"ש "ויקח עמרם את יוכבד דודתו מאי, לאו דודתו מן האם, לא, דודתו מן האב, ת"ש "וגם אמנה אחותי בת אבי היא, אך לא בת אמי "מכלל דבת האם אסורה, ותסברא אחותו הואי, בת אחיו הואי וכיון דהבי הוא לא שנא מן האב ולא שנא מן האם שריא, אלא התם הבי קאמר ליה: קורבא דאחות אית לי בהדה מאבא ולא מאמא ת"ש מפני מה לא נשא אדם את בתו כדי ששא קין את אחותו שנאמר "כי אמרתי עולם חסד יבנה הא לאו הכי אסורא, כיון דאשתרי אשתרי. אמר רב הונא כותי "מותר בבתו וא"ת מפני מה לא נשא אדם את בתו כדי ששא קין את אחותו משום "עולם חסד יבנה" ואיבא דאמרי אמר רב הונא כותי אסור בבתו תדע שלא נשא אדם את בתו, ולא היא, התם היינו טעמא כדי ששא קין את אחותו משום "דעולם חסד יבנה". אמר רב חסדא "עבד מותר באמו ומותר בבתו - יצא "מכלל כותי, ולכלל ישראל לא בא, *כי אתא רב דימי אמר ר' אלעזר אמר ר' חנינא "בן נח שייחד שפחה לעבדו ובא עליה נהרג עליה, מאימת? אמר רב נחמן "מדקראו לה "רבותא דפלניא", מאימת "התרתה? אמר רב הונא "משפרעה ראשה בשוק. א"ר אלעזר א"ר חנינא בן נח שבא על אשתו שלא "כדרכה חייב שנאמר "ודבק" ולא שלא כדרכה, אמר רבא מי איכא מידי *דישראל לא מיחייב וכותי מיחייב? אלא אמר רבא "בן נח שבא על אשת חבירו שלא כדרכה פטור מאי טעמא "באשתו" - ולא באשת חבירו, "ודבק" - ולא שלא כדרכה. א"ר חנינא "עובר כוכבים שהכה את ישראל חייב מיתה שנאמר "ופן כה וכה וירא כי אין איש [ויך את המצרי] וגו' וא"ר חנינא הסוטר לוען של ישראל כאילו סוטר לוען של שכינה שנאמר "מוקש אדם בלע קודש: מגביה עבדו שבת סימן: אמר ריש לקיש "המגביה יד על חבירו אע"פ שלא הכהו נקרא רשע שנאמר "ויאמר לרשע למה תכה רעך - למה הכית לא נאמר אלא למה תכה - אף על פי שלא הכהו נקרא רשע (אמר) זעירי א"ר חנינא "נקרא רוטא שנאמר "ואם לא לקרתי בחזקים וכתיב "ותהי חטאת הנערים גדולה מאד" רב הונא אמר תיקצץ יד שנאמר "וזרוע רמה תשבר" *רב הונא קן ידא, ר"א אומר אין לו תקנה אלא קבורה שנאמר "ואיש זרוע לו הארץ" וא"ר אלעזר לא נתנה קרקע אלא לבעלי זרועות שנאמר "ואיש זרוע לו הארץ" מאי דכתיב "עובד אדמתו ישבע לחם" אם עושה אדם עצמו כעבד לאדמה, ישבע לחם, ואם לאו, לא ישבע לחם. "עובר כוכבים ששבת חייב מיתה שנא' "יום ולילה לא ישבותו" ואמר מר *אזהרה שלהן זו היא מיתתן, *אמר רבינא אפי' שני בשבת, וליחשבה גבי ז' מצות? כי קא חשיב שב ואל תעשה, קום עשה לא קא חשיב

והא

אביו דומיא דאמו, ואמו דומיא דאביו, לא משכחת לה אלא באחותו, ורבי עקיבא מוסב לאוקמיה באשת אביו, דאיכא "ערות אביו לאפוקי אחות אביו, דשאר אביו איכא, ערות אביו, לא איכא. ת"ש "ויקח עמרם את יוכבד דודתו מאי, לאו דודתו מן האם, לא, דודתו מן האב, ת"ש "וגם אמנה אחותי בת אבי היא, אך לא בת אמי "מכלל דבת האם אסורה, ותסברא אחותו הואי, בת אחיו הואי וכיון דהבי הוא לא שנא מן האב ולא שנא מן האם שריא, אלא התם הבי קאמר ליה: קורבא דאחות אית לי בהדה מאבא ולא מאמא ת"ש מפני מה לא נשא אדם את בתו כדי ששא קין את אחותו שנאמר "כי אמרתי עולם חסד יבנה הא לאו הכי אסורא, כיון דאשתרי אשתרי. אמר רב הונא כותי "מותר בבתו וא"ת מפני מה לא נשא אדם את בתו כדי ששא קין את אחותו משום "עולם חסד יבנה" ואיבא דאמרי אמר רב הונא כותי אסור בבתו תדע שלא נשא אדם את בתו, ולא היא, התם היינו טעמא כדי ששא קין את אחותו משום "דעולם חסד יבנה". אמר רב חסדא "עבד מותר באמו ומותר בבתו - יצא "מכלל כותי, ולכלל ישראל לא בא, *כי אתא רב דימי אמר ר' אלעזר אמר ר' חנינא "בן נח שייחד שפחה לעבדו ובא עליה נהרג עליה, מאימת? אמר רב נחמן "מדקראו לה "רבותא דפלניא", מאימת "התרתה? אמר רב הונא "משפרעה ראשה בשוק. א"ר אלעזר א"ר חנינא בן נח שבא על אשתו שלא "כדרכה חייב שנאמר "ודבק" ולא שלא כדרכה, אמר רבא מי איכא מידי *דישראל לא מיחייב וכותי מיחייב? אלא אמר רבא "בן נח שבא על אשת חבירו שלא כדרכה פטור מאי טעמא "באשתו" - ולא באשת חבירו, "ודבק" - ולא שלא כדרכה. א"ר חנינא "עובר כוכבים שהכה את ישראל חייב מיתה שנאמר "ופן כה וכה וירא כי אין איש [ויך את המצרי] וגו' וא"ר חנינא הסוטר לוען של ישראל כאילו סוטר לוען של שכינה שנאמר "מוקש אדם בלע קודש: מגביה עבדו שבת סימן: אמר ריש לקיש "המגביה יד על חבירו אע"פ שלא הכהו נקרא רשע שנאמר "ויאמר לרשע למה תכה רעך - למה הכית לא נאמר אלא למה תכה - אף על פי שלא הכהו נקרא רשע (אמר) זעירי א"ר חנינא "נקרא רוטא שנאמר "ואם לא לקרתי בחזקים וכתיב "ותהי חטאת הנערים גדולה מאד" רב הונא אמר תיקצץ יד שנאמר "וזרוע רמה תשבר" *רב הונא קן ידא, ר"א אומר אין לו תקנה אלא קבורה שנאמר "ואיש זרוע לו הארץ" וא"ר אלעזר לא נתנה קרקע אלא לבעלי זרועות שנאמר "ואיש זרוע לו הארץ" מאי דכתיב "עובד אדמתו ישבע לחם" אם עושה אדם עצמו כעבד לאדמה, ישבע לחם, ואם לאו, לא ישבע לחם. "עובר כוכבים ששבת חייב מיתה שנא' "יום ולילה לא ישבותו" ואמר מר *אזהרה שלהן זו היא מיתתן, *אמר רבינא אפי' שני בשבת, וליחשבה גבי ז' מצות? כי קא חשיב שב ואל תעשה, קום עשה לא קא חשיב

אביו דומיא דאמו ואמו דומיא דאביו לא משכחת לה אלא באחותו. דאוקמיה באשת אביו - דאיכא "ערות אביו" ודבק" ולא בזכר" ותרוייהו ממש ליכא למימר דהא ל"ל הייט ותרוייהו בחיות ליכא למימר דהא אמו ולא משום חיות דא"ל הייט אבל אביו לא אלא הכך תרוייהו בחיות: **ורבי עקיבא מוסב לאוקמיה באשת אביו.** כמשמעותה דקרא דקרי ליה אביו דכתיב "יעזב איש את אביו, ותשבת אביו אשכתן דקרי בישראל ערות אביו דכתיב (ויקרא יח) "ערות אביך" היא ולא לאוקמה בחיות אביו דקרא לא משמע הכי דתחות אביו אחר אביו הוא דקרי ליה "ערות אחות אביך" (שם): **דודתו.** אחות קטנה אביו: **מאי לאו.** אחות קטנה לא מן האם היתה והתורה לעמרם אמת אחות אב מן האם מותרת ל' קודם מתן תורה: **לא דודתו מן האב.** אחות קטנה מן האב היתה ולא מן האם, ואחות האב התרה להם, והא דכתיב "יעזב איש את אביו" ודרשינן אחות אביו (אביו) באחותו מן האם קאמר כדילפינן מינס אמנה אחותי בת אבי היא: **הא שמעת וגם אמנה וכו'.** מכלל דבת האם אסורה קשיא לר"ע: **אמרו סוס.** בתמיהה הא בת אחיו היה וכיון דהכי לא שנא מן האם ולא שנא מן האב שריא ליה: **אלא שמעת מי שרי לישראל דאמרו וכו'.** בת אחי מן האב היא ולא מן האם ולא משום איסורא והתירא קאמר ליה אלא משום לתקוני דיטרא קמא שאמר "אחותי היא" קאמר ליה הכי "אחותי בת אבי היא" דבת אחי בן אבי היא וקרי לה אחותו דבני בנים קרי הם כבנים והרי היא כבת אביו והלא דקאמר "אך לא בת אמי" אלא משום דאי היה אסורה מן האם היא אסורה אלא משום קושטא דמילתא אמר ל': **אמר סוס.** תחילתו של עולם נבנה בחסד שנה (ה) אדם הראשון לגמול חסד את בנו ואסרה ל' והתירה לקין כדי שיבנה העולם והייט דכתיב (ויקרא כ) ("כי יקח איש") את אחותו בת אביו חסד הוא שהתרתי לקין, חסד גמלתי עמו: **כופי מוסר בנכסו.** בין לרבי אליעזר בין לר"ע דקסבר רב הונא לא יליפינן שאר עריות מהכא דכתיבי בהאי קרא מדפרט כל הני שמע מינה דוקא כתבינהו: **עבד כנעני.** של ישראל: **מוסר בגופו ובנכסו.** וכ"ש בשאר עריות של קורבה: **יצא מכלל כופי.** כופקע שם בן נח מיניה: **ונכנס ישראל לא בא.** דלינזר ליה עליה משום דשמא יאמרו בחין מקדושה תמורה לקדושה קלה: **מאימת.** תניא ליה מיוחדת ל': **מדרגיל למיקרי ליה.** בנות המיר: **רגיסא דפלגיא.** ילדתו של פלוני עבד: **מאימת סתרסה.** שלא תקרא מיוחדת לאחת ברשם פרוש: **שלא כדרכה.** שלא אסרה תורה אלא בדיקה: **ידע פא ספלגי.** מקום הכה אים מעברי: **מוקש אדם יבלע קדש.** הטקש את האדם ישראל שקרויין אדם דכתיב (יחזקאל לד) ואתנה לאני צאן מרעיתי אדם קרוין אדם וכו': **יבלע קודש.** כאלו לוטה את הקדש כלומר כסוטר על לוען. סוטר מכה: **אם לא לקפסי כפוקס.** בגני מלי כתיב שהיו מוקפים בבשר הזכרים ואמר אם לא תתן לי לקח בחזקה דהייטו כמרים יד שהיו מגזמין להסת: **וזרוע רמה.** הרגיל לרוס יד על חבירו: **קן ידא.** מאדם אחד שהיה רגיל להכות את חבירו וקנסו בכך כדאמר בפרקין דלעיל (דף מו.) ב"ד הי' מכין ומוכסין שלא מן התורה לעשות סייג ונדר לדבר: **מיש זרוע.** מיש שמניח זרוע ל' הארץ מתוקנת לקבורה כלומר רלוי להמיתו ולקוברו: **לא נפנס קרקע.** כלומר אין רלוי לקנות קרקע אלא לבני זרוע מפני שהתגר רבה ע"י קרקע שבאות בהמות ומפסידות וגנבים באין וגונבין ושוררין עליו ומריח שיהא חזק לעמוד כנגדן: **כעבד לאדמה.** לעסוק בה תמיד לחרישה והשקאה וניכוש ועידור: **עובד כוכבים שבת.** ממלאכתו יום אחד מיתה שנא' יום ולילה לא ישבותו ומלאכה דאבני אדם נמי קאי ולא תימא לא ישבותו אלא שבת פחות דקרא קאי כלומר לא יבטל ולא יפסקו מלהיות: **פשיטא לא גרסי'** דהא מובא קמ"ל דאבני אדם קאי: **אמר רבינא אפי' שני בשבת.** לא תימא שביתה דקאמר ר"ל לשום תובה קאמר "דלא לכתוב" לשבתות כגון בשבת שהוא יום שביתה לישראל לו אחד בשבת שבותין ט' אלא מטתה בעלמא קא אמר להו שלא יבטל ממלאכה ואפי' יום אחיה בר שביתה שני בשבת יומא קמא דלאו יום בר שביתה נקט והא"ה דהוה מלי למינקט שלישי ורביעי: **קום עשה לא קא חשיב.** והאי לא שבותו קום עשה מלאכה היא:

עין משפט נר מצוה

קה א מיי' פ"ט מהל' מלכים הלכה ה ופ"ד מהלכות איסורי ביאה הלכה י סמג עשין קכב:

קו ב מיי' פ"ד מהלכות איסורי ביאה הלי"ח:

קז ג ד ה מיי' פ"ט מהל' מלכים הלכה ח:

קח ו מיי' שם הלכה ז:

קט ז מיי' פ"י שם הלכה ו:

[יומא מז: פ"ש ומס"ש שם ד"ה אם תעשה וכו' ושוד שם ד"ה מניחו וכו' ומשה ל"י שב]

קי ח מיי' פ"ט מהלכות תומ' ומזיק הלכה ב סמג עשין ע מוס"ע מ"ע סימן תכ סעיף ה:

קיא ט י מיי' פ"י מהל' מלכים הלכה ט:

[ופ"ע תוס' יבמות לד: ד"ה ולא כמעשה וכו']

גליון השי"ס

רש"י ד"ה שלא כדרכה וכו' שמתוך שתיה נהנית. עי' יומא דף פ"ה ע"ב תוס' ד"ה מה רואה. ובקידושין דף כב ע"ב:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) רש"י ד"ה שלא כדרכה אין כאן דבק שמתוך שתיה. כ"ב עי' קידושין כ"ב ע"ב מאן נימא לן דלאו בהאי אתה לוה לתרוייהו כו' וכ"ש ופיין יומא ע"ז ע"ב רש"י ד"ה מביאות כו' ובמ"ש שם הפר"ח בסמוך מים חיים ושיח יצחק שם:

מסורת השי"ס

[נעיל מ.]

[ניל ולים לעבר יקח]

מס יב:

הגיל מיל פשיטא אמר רבינא לא נצרכא אלא לשני בשבת

ניל לבטין